

KANDIDATNUMMER 3105

Sidetall 1 av 2

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

SSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III

Skriftlig eksamen

4 timer

Internasjonale sommerskole
Universitetet i Oslo

I. Lytteprøve

Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.

1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?

ordet *sapmi* betyr det geografiske området der samene har bodd, og den etniske folkegruppen *sami*.

2. Hva er Nordkalotten?

Nordkalotten er områdene i de nordligste delene av Norge, Sverige, Finland og Russland.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

En same kan basere sin identitet på genetisk avstamning, morsmål, personlige ønsker eller en kombinasjon av disse tre faktorene.

4. Hvordan fungerte *siida*-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

Siida-systemet fungerte slik at flere ulike jaktlagene slo sammen og etablerte boplasser. Sammen flyttet de fra en plass til en annen for å utnytte naturressursene.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?

Samene greide aldri å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen fordi de bodde så spredt.

6. Nevn to eksempler på hvordan fornuftspolitikken overfor samene ble praktisert.

Fornuftsforvaltningen ble praktisert gjennom språk og jordbruk.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

Det står i paragraf 110a i Grunnloven at myndighetene skal legge forholdene til rette for å utvikle samisk språk, kultur og politikk.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Nordisk sameråd jobber for å beskytte politiske og juridiske rettigheter av samene i alle nordiske land.

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

Noaiden var en åndelig leder, helbreder, sosial arbeider og forteller av historiene i det gamle samiske samfunnet.

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

Lars Levi Læstadius var en kristen prest som fremme konservativ moral syn særlig mot bruk av alkohol blant samene

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjueårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gylne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjueårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjueårene.

Finne seg selv

Ord som kidults og twixters oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tjue- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurer på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke trykk som kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.

- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Hun er bekymret for dagens unge fordi hun mener at de mister bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de inaktive tjueårene.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen *kidults/twixters*?

Det er en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tju- og trettiårene som ~~annen~~ ikke aner hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med.

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

"Fordi-generasjonen" er de unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en.

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Junaid Khan bestemte seg for å gå tilbake til studiene fordi han ~~innser~~ til slutt innså ^{selv} at utdanning er viktig.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" er den perioden i livet hvor man tror at han/hun
kan få bli hva som helst og hvor alle drømmer skal gå i oppfyllelse.
2. Den perioden i livet som ~~man~~ har størst innflytelse på voksenlivet
er de tjueårene.
3. På midten av 2000-tallet oppsto ord som kidults og twixters i USA for
å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tju- og trettidirene.
4. Økte valgmuligheter var en følge av økt individualisering og økt ansvar
for eget livsløp.
5. Hvis man får gjort nok i tjueårene, blir det førre som må realiseres i trettidirene.

C. Alternative uttrykksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.
B. Det er foreldrene som sørger for dem.
2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.
B. I noen samfunnsgrupper blir det lagt stor vekt på dyktighet.
3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.
B. De blir bekymret over usikkerheten.
4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.
B. Gunn Helen Øye hevder at de ungene er ikke skyldige for at de
har for store forventninger.
5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.
B. Junaid Khan har begynt å gå på skolen igjen.

D. Verb.**Sett inn riktig form av verbet.**

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston ble funnet død,
- å spille spilte en av sangene hennes _____ på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spilte på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge utgitt i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes fikk samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka handle om de som
- å føde var født på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
- å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere opplevde har opplevd
- å fortelle en krig, og boka fortalte at de var unike, at alt de
- å gjøre gjorde var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg forvandelt moren seg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvant hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserer selv nå for tiden, vi
- å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale _____ godt betaler, slik at det er

å kjøpe mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
 å by Men hva er lykke, og hva har livet budt på til
 å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten blir
 å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke er så
 å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston mene
 å leve om alt dette, hvis hun hadde ~~levde~~ levde.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

(fordi) Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene fordi de unge ofte har store forventninger til hvordan livet skal bli.
 (så) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli så mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.
 (derfor) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli. Derfor kan mange av dagens tjuetåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.
 (for) Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene for de unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.
 (av den grunn) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli. Av den grunn kan mange av dagens tjuetåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen viktige perioder i verdenshistorien.

Tjue- og trettiårene er en av de viktige periodene i livet.

Hvilken periode synes du er viktig enn barndommen?

Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktigste perioden i livet.

Hva skal du gjøre i denne viktige perioden?

G. Lukeøvelse

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er lange ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere enn 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»

Siden oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi kommer til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun hevder at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. stadig flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i stor grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere kommer til å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat etter hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner til helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, naturlig verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Dette halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å lage maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere typer abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene selve bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer rundt omkring i Oslo, og er allerede på utkikk etter nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link mellom bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter etter på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

Tigge forbud

Fattigdom er en realitet som finnes i hele verden. Dens mest synlige ansikt er kanskje tigging. Det er en fenomen som er ikke så vanlig i rike land som Norge, og er stort sett ansett negativ. Da var det ikke så overraskende at det ble vurdert å forby den. Likevel førte det til mange motseende meninger og har vært en varm politisk potet siden.

Noen mener at tiggeforbud må inntøres. Det å tillate tigging kan fremme en kultur av latthet er en grunn jeg kan tenke meg. I tillegg kan tigging være demoraliserende for en person. Man mister tillit i sin egen evne for å forbedre sitt liv og blir heller avhengig av andres medfølelse. Mange hevder også at det å tillate tigging på gater kan føre til negative konsekvenser som økning i kriminalitet og, fysiske ødeleggelser av de områdene hvor tigging foregår.

Andre mener at det å forby tigging er å se bort fra realiteten som er fattigdom. Dessuten kan grunnen til tiggeforbud som f.eks. miljøødeleggelse anses som overfladisk. I tillegg frykter noen at det kan fremme rasisme og brytelse av grunnleggende menneskerettigheter.

Etter min mening må tiggeforbud bli innført men kun med fornuftige grunner. Alle må innse at et enda større problem enn tigging er fattigdom. Tigging er kun en overfladisk løsning til dette problemet. Tiggeforbudet er ikke det heller. Det å granske på og finne løsningen på fattigdom er den beste løsningen.